

Nooit meer buigen

Verhaal van een verloren verleden

Eerste druk, november 2012

© 2012 Marielle Saegaert

Portretfoto: Francisco de Caldas

ISBN: 978-90-484-2690-4

NUR: 340

Uitgever: Free Musketeers, Zoetermeer

www.freemusketeers.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zonodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (I) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (II) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

NOOIT MEER BUIGEN

Verhaal van een verloren verleden

Marielle Saegaert

Bedankt

Ik wil graag iedereen bedanken die me heeft geholpen met dit boek, helaas kan ik niet iedereen met naam noemen die heeft bijgedragen... het zou een lange lijst worden.
Enkele uitzonderingen...

Zonder de hulp van Hansje en Diet was dit boek onmogelijk tot stand gekomen. Dankzij hun kennis van R.'s leven, hun openheid en hun geduld met mijn vragen is het verhaal héél erg dicht bij de waarheid gebleven.

Mijn moeder kan niet anders dan altijd aanwezig zijn om haar best te doen ons hoe dan ook te helpen.

Ook wil ik Tineke en Willem bedanken voor hun hulp bij het nakijken van het Nederlands en hun suggesties. Veel dank ben ik ook zeker verschuldigd aan Saskia Mouissie die geduldig mijn probeersels las en mij elke keer weer opnieuw aanmoedigde om door te gaan.

Voor R.-hier en R.-daar

“’s Avonds in bed fantaseren we van alles. Als al die luchtkastelen nu maar eens gauw werkelijkheid worden. Ik popel gewoon van verlangen het nieuwe leven te beginnen. Misschien komt het wel heel anders uit dan we denken, maar hoe dan ook, waarderen zullen we het leven dan!”

Maart, 1945

I

Het leek een beetje op een trage, grijze winter die langzaam kouder wordt.

Zelfs de tuin had iets eenzaam over zich. Keurige maar monotone bloemperken omrandden het geharkte grasveld waarop in het midden een metalen kunstwerk was geplaatst. Het was een geschenk van de gemeente aan de bewoners en had de vorm van een hart. Misschien wel bedoeld voor onder de riem. De bewoners bleven er in ieder geval elke keer weer opnieuw bij stilstaan, zo niet dankbaar dan toch wel verbaasd, alsof ze het nog niet eerder gezien hadden.

Een auto reed langzaam tussen twee stenen poortjes door de oprijlaan op die tussen hoge bomen door kronkelde richting de parkeerplaatsen aan het einde van de tuin. Om de tientallen meters keken gezellig bedoelde houten bankjes onder de takken van de bomen uit op het hoofdgebouw.

Aan de rand van een grote vijver waarin enkele eenden rondzwommen, stond een vrouw op geruite pantoffels brood in het water te gooien. Ze scheurde een stukje brood af, wierp het in de richting van de eenden en liet haar arm daarna, alsof deze vermoeid was door de inspanning van het gooien, moedeloos langs haar zij hangen. Na enkele seconden herhaalde ze het gebaar. Maar de verveelde vogels hadden de buik vol van de bewoners en schonken de breekbare figuur geen aandacht. Ze bleven aan de andere kant van de vijver en deden of ze haar niet zagen.

Stapvoets reed de auto verder en hield stil vlak voor een klein bordje waarop het woord 'bezoekers' stond. Een lange vrouw stapte uit en liep achter de auto langs. Tussen de takken van de plant op de achterbank door, kon ze het grijze hoofd van haar moeder zien. Voorzichtig, om de bejaarde dame niet te laten schrikken, liep ze naar de andere kant van de auto. Ze deed de deur open en stak uitnodigend haar hand uit. De dame in de auto keek omhoog. Ze herkende haar doch-

ter. Toen zag ze de hand die haar dochter haar voorhield. Na enkele seconden glimlachte ze. Ze pakte de hand en stapte moeizaam uit.

‘Gaat niet meer zo snel als vroeger, hè?’

Ze hield zich vast aan de deur en aan haar dochters arm en keek toen voor het eerst om zich heen. Aan haar gezicht was niet te zien wat ze dacht. Misschien vond ze het wel meevallen. Of misschien viel het haar wel heel erg tegen. Als ze al iets kon bedenken, het was niet meer aan haar te zien. Ze zag de vragende blik in haar dochters ogen en voelde hoe ze zachtjes in haar hand kneep, alsof ze probeerde te voorkomen dat haar moeders aandacht zou verslappen.

‘Loop je mee, mam?’

De grijze dame knikte. Glimlachend keek ze haar kind aan. Ze liet haar hoofd zakken naar de arm die haar dochter haar voorhield en haakte in. Samen schuifelden ze naar een van de houten bankjes. Rustig zaten ze enkele minuten naar de vijver met de verwende eenden te kijken. Alleen de dochter zei af en toe wat tegen de oude dame. Ze plukte een blaadje uit haar moeders grijze haren en dacht terug aan die ochtend en hoe haar moeder niet één keer om had gekeken toen ze wegreden op weg naar het verzorgingstehuis.

‘Braaf hondje, hier heb je een koekje...’ Ruby verkruiemde een koekje op de vloer en aaide het hondje over haar neus. Met haar tas onder haar arm liep ze langzaam naar de deur en stapte voorzichtig het tuintje in. Danielle stond achter haar en hield de deur voor haar open. Rustig, alsof het een wandeling in mooi weer betrof, liepen ze naar de auto op het kleine parkeerterreintje.

‘Is Katjang nou niet meegelopen?’ Danielle keek naar haar voeten maar het hondje was nergens te bekennen. Ze hoopte op een antwoord van haar moeder. Maar Ruby zette haar tas op de vloer van de auto en stapte in. Ze ging zitten en staaarde voor zich uit. Ze had de vraag niet gehoord. Of misschien wist ze gewoon niet wat ze moest antwoorden. De laatste tijd zweeg ze dan maar in de hoop dat men dacht dat het aan de batterij van haar gehoorapparaat lag.

Met gebogen hoofd liep Danielle terug naar het huisje. Ze zocht nog steeds naar een excuus om het naderende vertrek uit te stellen. Maar de datum klopte. Het verzorgingstehuis had ook niet gebeld

om te zeggen dat er een fout was gemaakt en dat de wachtlijst nog een half jaar was. Noch was haar moeders onverbidelijke achteruitgang als door een wonder ineens gestopt.

Door het grote raam van de huiskamer zag ze een tas op de achtergebleven ladekast staan. Misschien had ze wel te veel ingepakt. Waarschijnlijk was er helemaal geen plaats voor alles wat ze de avond ervoor met veel zorg onder het dwalende oog van haar zwijgende moeder in had lopen pakken. De dvd van *Out of Africa*. Omdat ze die vakantie zo fantastisch had gevonden. Het doosje met de zilveren lepeltjes uit Indonesië. Vanwege de speciale herinneringen. Haar rij-zweepje. Als aandenken.

Ze zag de lege plek onder de lamp waar tot gisteren de foto van de drie zussen had gestaan. De witte plek aan de muur waar het schilderij had gehangen dat nu ingepakt naast de plant op de achterbank van de auto stond. Het faxapparaat dat al jaren niet meer ratelde en eenzaam in zijn hoekje stond te wachten op recepten die niet meer gestuurd werden. Ze draaide haar hoofd naar de eettafel en zag lachende mensen zitten tijdens etentjes die haar moeder al lang niet meer kon organiseren. Glimlachend ziet ze hoe ze hun glaasjes Irish Mist opheffen naar hun gastvrouw die de foto maakt en bescheiden hun loftuitingen in ontvangst neemt.

Terwijl Danielle een sigaret opstak, streek er ineens wat langs haar benen. Katjang was blij achter haar aan gedribbeld. Bij het tafeltje tegen de muur aangekomen stopte het kleine hondje plotseling en keek ze vragend naar de plek waar die ochtend nog haar mandje had gestaan.

‘Nee, Katjang, vanavond slaap je in je nieuwe huis. Kom maar...’

Ze liep naar de deur en wachtte tot het hondje schoorvoetend toegaf en met gebogen hoofd en roerloos staartje de drempel afsprong en haar volgde op weg naar de auto.

Danielle trok een portier open om de vergeten tas op de achterbank neer te zetten. Ze zag haar moeder nog steeds roerloos voor in de auto zitten. Misschien doet het haar allemaal toch meer dan we denken. Ze is toch altijd een binnenvetter geweest, ze wil nu natuurlijk ook niets laten blijken. Danielle tilde het hondje de kleine jeep in en liep

om de auto heen. Ze ging achter het stuur zitten en draaide zich naar haar moeder toe.

‘Mam, gaat het goed met je?’ Meelevend keek ze Ruby aan.

‘Ja, het gaat goed met me.’

‘Weet je het zeker? Het is niet niks, deze verhuizing... Je mag het best wel erg vinden, hoor mam.’

Ruby leek niet te begrijpen waar haar dochter het precies over had en ze keek haar twijfelend aan.

‘...Vind ik ook,’ antwoordde ze. Ze keek weer glazig voor zich uit. ‘Maar dit is het beste voor me.’ Als een opname herhaalde ze de zin die ze zo vaak had gehoord de laatste weken. Geduldig had ze geluisterd naar Daniëls uitleg waarom ze moest verhuizen. Terwijl ze het allang met haar eens was. Eigenlijk dacht ze er helemaal niet zoveel over na als Danielle scheen te denken. ‘Zullen we gaan dan?’

Daniëlle probeerde te glimlachen en startte de auto. Stapvoets reed ze het kleine parkeerterreintje af en probeerde niet te denken aan het feit dat haar moeder hier nooit meer terug zou komen. Even dacht ze terug aan de jaren waarin haar moeder oud werd maar nog gezond was en hier zo gelukkig was. Vanuit haar ooghoek zag ze hoe Ruby niet één keer omkeek.

‘Zullen we de radio aandoen?’

Ruby draaide haar hoofd en staaarde naar de radio. Ze antwoordde niet. Ze was bang. Het autorijden was niet meer zo leuk als vroeger. Met elke bocht greep ze de armleuning steviger vast.

‘Nou, mam, zo hard rijd ik nu toch helemaal niet?’

Daniëlle kon soms niet voorkomen een beetje geïrriteerd te raken. Ze dwong zich op andere gedachten te komen. Ze dacht aan de boete van de afgelopen week en het arrogante agentje die de bekeuring had uitgeschreven. Bijna had ze het gaspedaal verder in willen trappen maar ze hield zich in. Ze wist hoe bang haar moeder was geworden van autorijden. Terwijl Daniëlle het hardrijden juist van haar had geërfd, van de kleine grijze dame die naast haar zat en die in haar lange leven nog nooit ergens bang voor was geweest. “Voor de duvel niet bang”, had tante Helen gezegd. En zij kende mam al meer dan zeventig jaar.

‘Ik rijd nu heel rustig, mam, je hoeft niet bang te zijn.’